

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ IX.

Олифантъ, Па. Четверъ 5-го Грудня 1901.

Число 49.

Переглядъ тыжневый.

Рузвелтъ, новый президентъ Сполученыхъ Державъ, е теперь предметомъ многихъ злогоудъ и надѣй. Чимало Американцѣвъ, ко трѣ ради бы уволнитъ сѣ зъ чимъ разъ тяжшого ярма капиталистѣвъ видѣти въ нѣмъ майже нового месію, спастеля водъ всего лаха. Ту и тамъ дае сѣ чути послѣдними часами, що вѣнъ е чоловікомъ енергичнымъ и поступовымъ; приятелемъ робѣтниківъ, ворогомъ трѣстѣвъ и пр. и пр. Все те може бути. Президентъ Сп. Державъ може дуже много доброго здѣлати, але треба тямити такожъ, що несе така вѣнъ не е самодержцемъ. Въ соймахъ, въ сенатѣ и во всѣхъ праводавчихъ тѣлахъ мають большу часть капиталисты; больша часть урядниковъ, се ихъ слуги; цѣла державна машина въ ихъ рукахъ, а тымъ самымъ нѣхто иншій лишъ они привлять Америкою. Що-жъ ту може здѣлати президентъ для убогого населеня? Мало доброго. Вирочѣмъ хто-жъ посадивъ его на крѣсло президента? Республиканская партія, себто могутча організація капиталистѣвъ! Отже вѣнъ е еѣ членомъ и подѣ сѣ впливомъ, а се цѣле заклочене. Завети развалъ въ державѣ; зничити трѣсты; змѣнити устрѣй капиталистичный и полѣншити свою долю може лишъ самъ величѣ — народъ. Чудно на вѣтъ выглядѣе, що Американецъ, той меткій и енергичный чоловікъ стѣе сѣ иногда такимъ безрѣднымъ. На устахъ мае приповѣдку: „Гей юрселф, а ожидае ласки и полекнѣ зъ горы, водѣ президента, наче выхованный въ томъ дусѣ Еропеецъ.“

Доносятъ зъ Вѣднѣа до американскихъ газетъ, що посолъ Волфъ, оденъ зъ проводарѣвъ австрійскихъ Всѣмѣицѣвъ (прусофилѣвъ) зложивъ посольскій мандатъ и усеунавъ сѣ зъ политичного овида. Наколи дѣйсно такъ стало сѣ, то президентъ міністрѣвъ, д-ръ Керберъ, може тѣшити сѣ, бо Волфъ належавъ до найбільшихъ крикунѣвъ и головныхъ творителѣвъ обструкціи въ австрійскомъ парламентѣ.

Цѣвѣтъ испаньского народа — студенты рѣшили йти рука въ руку зъ революційными сторонниками своей вѣтчизны, чтобы вырвати е зъ подѣ панованія темныхъ силъ. Зъ окликомъ: „просвѣты и воля!“ розпочали они рядъ демонстрацій, якій мѣсяцами прибирають видъ явного ворохобнѣ. Дня 14. въ Варцельонѣ и дня 20. въ Мадридѣ прѣйшло до битвы зъ войскомъ, въ котрой такъ по сторонѣ студентѣвъ, якъ и

войска було колькадесять раненыхъ.

Приятель пролетарія (робѣтниковѣ) а вороги всѣхъ несправды, выиску и гнѣту, якъ себе зовуть социалисты, показали опять, що дѣйсно заслугуютъ на сею назву. Мѣжнародне бюро социалистичне въ Бруксели розослало онѣмъ протестъ протѣвъ поступованя Англіицѣвъ зъ бурскими полонниками. Въ протестѣ мѣститъ сѣ такожъ зазывъ до социалистичныхъ послѣвъ парламентарныхъ въ сѣхъ краѣвъ, чтобы для большого успѣху, одного и того самого дня, порушали сѣ справу въ парламентахъ. — Подобно зробили швейцарскій женцины подѣ выливомъ социалистѣвъ. Они звернули сѣ зъ адресою до англіицѣвъ женцинѣвъ, чтобы тѣ старались о улечене долѣ бурскихъ жѣнокъ и дѣтей въ англіицѣской неволи, тай абы выливали на скорше закончене войны.

Зъ пол. Африки дойшли вже блискити вѣсти про завязъту битву, зведену минушого тыжня въ Трапсвалю. Киченеръ доносилъ о нѣй такъ: Надѣ рѣкою Воалъ, близъ Вилердорпу напавъ водрядъ нашихъ пионерѣвъ на бурского коменданта Буйса и разбивъ еи на прахъ. 54 Бурѣвъ вразъ зъ комендантомъ половеено; колькадесять забито и ранено, а въ додатку водобрано имъ много провианту тай два корнеты: — Теперь выйшло на верхъ, що тамъ стало сѣ якъ разъ противно, бо выгнали Бурѣ не Англіицѣ. Тѣ послѣдній потеряли тодѣ 38 людей въ збитыхъ (мѣжъ тими оденъ маюрь и двѣмъ низшихъ офицерѣвъ), 42 раненыхъ и 100 половееныхъ. Выправдъ лордъ Киченеръ потѣшае Англію, що тыхъ 100 половееныхъ удало сѣ водбити водѣ Бурѣвъ, але безъ сумнѣву и ту обманувъ сѣ зъ правдою. Бурѣ мають той звичай, що половееныхъ обдираютъ до сорочкы, розоружаютъ тай пускаютъ на чотыри вѣтры. О такихъ вышесеныхъ голакахъ Киченеръ сѣй часъ доносить: „Половееныхъ удало сѣ намъ водбити...“

За те зъ половеенными Бурями обходятъ сѣ Англіицѣ сто разѣвъ горше. Тримая ихъ въ т. зв. концентраційныхъ таборахъ на слотѣ и холодѣ, морятъ голодомъ; за що небудъ дуже остро карають, а для недухихъ не одержуютъ водпѣвдного числа лѣкарѣвъ. Въ наслѣдокъ сего мѣжъ бурскими дѣтьми и жѣнками, якій змушений жити въ тыхъ тѣборахъ, пануе есгращна смертельность: зъ жѣнокъ умирае 264 а зъ дѣтей ажъ 456 на кождыхъ 1000. Киченеръ гадае тымъ чыномъ пожертвѣ всѣхъ Бурѣвъ, наколи не половеитъ себѣ зубѣвъ, або зъ цѣлымъ англіицѣскимъ правительствомъ не здохне на несправность.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

5	Ч.	Филиппа, Кикелія
6	П.	Афилохія
7	С.	Евстафій
8	Н.	27. Климентъ
9	П.	Алиппа, Якова
10	Б.	Иова перс., Романа
11	С.	Стефана, Илариона

Календаръ „Союза“

на рѣкъ 1902 буде недовѣтъ готовый. Буде въ цѣмъ понадѣ 40 образковъ, 300 сторѣвъ друку, уставъ церковный и много рѣчей цѣкавыхъ, смѣшныхъ и поучающихъ. Цѣна лишъ 50 центѣвъ, вже зъ пересылкою. Кто бы хотѣвъ купити себѣ сѣй красивый и пожиточный календаръ, нехай не водкладае, але сейчасъ присылае замовлене и грошѣ. Особливо всѣ члены „Союза“ повинны сѣй календаръ купити. Члены „Союза“ нехай складають грошѣ на руки мѣсцевому секретарю, а той заплае ихъ не до касіера, але до предсѣдателя „Союза“: Rev. A. Bonchewsky, 10 May str., Ansonia, Conn., або до редакціи „Свободы“. Box 418, Olyphant, Pa.

На трѣстѣ календарѣвъ цѣкому не высылася толькѣ за готовый грошѣ. Дѣждѣ зъ календаря пойдѣ до касы „Союза“.

— **Якою** симпатією загала тѣшатъ сѣ страйкуючы робѣтники электричныхъ трамвайѣвъ (стрѣт-кары) въ Крентонѣ, Па., свѣдчитъ найлѣпше сѣй фактъ, що навѣтъ дѣти зъ публичной школы ч. 22, выповѣли послухъ, а радше застрѣйкували противъ учительки Лалли, котра ѣздила некойными стрѣт-карами. Дѣти за явили учительцѣ, що такъ довго не пойдутъ до школи, ажъ она дѣетъ имъ слово честнѣ, що больше не сѣде на некойну стрѣт-кару.

— **Польскій** робѣтникъ, Поревскій, зѣ Scottdale, Pa., застрѣливъ онѣмъ свою жену, а онѣла себѣ.

— **Грижа** совѣсти, чи страхъ переѣдъ карою? До пристава въ Мабилѣ, Аля. приплывъ мин. тыжня зъ Рио де Жанейро англіицѣйскый корабель „Bigman Wood“ безъ корабельной душѣ т. е. безъ капитана. Припровадивъ его оденъ изъ старшихъ моряковъ, котрый згѣдно зъ прочими моряками оповѣдае, що ихъ капитанъ Морисъ не жѣе. Застрѣливъ вѣнъ одного зъ моряковъ, а якъ застрѣленного похоронили въ морю, капитанъ посумнѣвъ, замкнувъ сѣ гъ своѣй каютѣ и больше не выходивъ зъ неѣ. Коли корабель бувъ вже не далеко береговъ и о томъ далъ знати капитанова, вѣнъ выйшовъ зъ каюты, привязавъ себѣ великій кусникъ олова до шѣи тай скочивъ до моря.

— **Купцѣи** дѣментѣвъ, жидови А. Льовентальова, украдено въ готелю Портландѣ, въ Нью Йорку, за 10 тысячъ долларѣвъ дѣментѣвъ!

— **Будьте** осторожны зъ ковбасами, бо на дняхъ умерла 22 лѣтна дѣвчина Rosie Goldberg въ штатѣ Нью-Йоркѣмъ черезъ те, що наѣла сѣ нездороной ковбасы. Вучера арендовано и поставлено подѣ \$2000 бейлѣ.

— **У** Львовѣ завязуе сѣ консорція въ цѣли побудованя крематоріи (на палене людскихъ тѣлъ по смерти). И радуй сѣ Галпчино, бо тобѣ больше дбають о трѣповѣ, якъ о живыхъ людей.

— **При** церкви св. гробу въ ерусалимѣ прѣйшло було недовѣ до великой білки мѣжъ католиками и православными. По обохъ сторонахъ е много раненыхъ, а турецкѣ войска, що тамъ все сторожатъ, не могло дати рады. Ходило о се, хто мае замѣтати церковь при св. гробѣ.

— **Подчасъ** великой пожѣжѣ углевыхъ майновъ въ Rosinholms Co., близъ мѣста Bluefield, W. Va., погнѣло 12 майнерѣвъ; раненыхъ и попареныхъ е 25 людей. Въ сѣй коначной прѣявало такожъ колькадесять угорскихъ Русинѣвъ и Словаковъ.

— **Австрійскій** президентъ министровъ д-ръ Керберъ написавъ до Нью-Йоркской газеты (New Yorker Morgen Journal зъ 24. нов. б. р.), що Австрія въ 20. столѣтѣ дуже поступила впередъ, головнѣо черезъ добрый ухвалы канализаційный, поднесене итукъ красныхъ п. т. д., а забудъ додати, що станъ сѣлянскій чимъ разъ больше подупадае и убожѣе, навѣтъ не годенъ заробити на податки и тому громадно утѣкае зъ рѣдного краю въ далеку чужину зъ чувствомъ великого недовольства.

— **Бразилійскій** воздухоплавецъ Сантосъ Димонъ прѣйхавъ зъ Парижа до Лондону, чтобы богачѣвъ заинтересовати цѣкавою одною рѣчею, а именно, вѣнъ хоче бальономъ перелетѣти океанъ атлантійскій, а до того потребуе чверть миліона долларѣвъ.

— **Убийство** на похоронѣ. А. Шинко, сѣлянинъ зъ Шираку, новоградекской етол. на Угорщинѣ, оженившесъ другій разъ, во всѣмъ давалъ сѣ водити за носъ молодѣй жѣнѣ. Кривдивъ черезъ ню своихъ сыновъ водѣ першожѣны, водогнавъ ихъ водѣ себѣ, а на смертельной постели записавъ ѣи цѣле свое майно. Въ наслѣдокъ сего сыны такъ зненавидѣли свою мачоху, що на похоронѣ вѣтцѣ, коли вже его спускали до гробу, оденъ зъ нихъ пробивъ еѣ ножемъ тай зъ словами „йди и ты тѣ“, кинувъ до той самой могилы, де спочивавъ отецъ. Убийника арештовала жандармерія.

— **Подчасъ** землетрясения въ Езерумѣ, якъ доносятъ зъ Одессы, погнѣло 135 особѣ.

— **Урядники** юниѣ эполученыхъ майнерѣвъ въ Шамокинѣ, Па. рѣшили выточити процѣсъ Temple Coal and Iron Co., бо она провадитъ т. зв. „чорну книгу“, шо е противзаконнымъ въ стейтѣ Пенсильвеніи.

— **На** передмѣстѣ Паттебургѣ званомъ Knoxville згнѣнуло въ огни 4 дѣтей робѣтника Милера. Самъ Милеръ зъ женою сѣтъ такожъ такъ небезпечно попаренъ, що не могли навѣтъ водировадити дѣтей на мѣсце вѣчного супочинку. Огонь въ домѣ повставъ черезъ експлозію нафты, при помочи котрой розпалювано въ печи, и то дуже рано, коли ще всѣ спали.

— **Щаслива** женцина жѣе въ Мельборнѣ, въ Австрали. Недавно померъ еѣ чоловікъ, а другого дня по его похоронѣ зголошено сѣ по еѣ рѣкѣ ажъ сѣмъ мѣсяцѣмъ: лѣкаръ, що лѣчилъ помершого; похоронный предпріемецъ, що займалъ сѣ его похорономъ; пасторъ, котрый хоронивъ помершого; антикаръ, що доставлялъ лѣковъ; сторожъ кладовища, котрый кодавъ гробъ; головной инженеръ, товаришъ помершого и шинкаръ, де помершій запивавъ сѣ. Сѣ мала до wyboru и неодна вдова хотѣла бы бути на еѣ мѣсци.

— **Новый** коначный золога водкрыли въ Алясцѣ и въ охрестности мѣста Сакраменто, Кал. Богато пошукувачѣвъ снѣшать ажъ по прѣлѣ, чтобы зарвати дешѣо сего лакомого металю, а такъ ту якъ и тамъ растутъ сторы, готѣлѣ и мѣсточка, неначе грибы по дощевѣ.

— **Понадѣ** высюю Лонгъ Айлендъ, Н. Й. перелетѣла дня 24. м. м. скажана буря. Вѣтеръ гнавъ зъ хижестію 75 миль на годину, зрывавъ дахи, перевертывъ будинки, ломивъ деревья, заливавъ морскою водою уллицѣ мѣстъ и кидавъ кораблями далеко на сухоцѣ. Въ сѣй спѣсѣбѣ бувъ разбитый корабель Thomas Burns, Flottbek и чотыри ладунковѣ барки (бфты), якими перевозено уголь зъ Филадельфи до Фолъ Риверъ. Вразъ изъ тѣхъ послѣдними згинуло 14 людей. Немало шкоды заподѣяла такожъ буря въ Нью Йорку: безлѣчь вѣковъ було тамъ повывиваныхъ, много коминѣвъ цваленыхъ, а деякій уллицѣ лежали подѣ водою. Наибольше мала потерѣбѣти надморска уллица West.

— **Бувшій** членъ высшого суда стейтвого, М. А. Роджерсъ зъ Стимбѣтъ Спрингсѣ, водобравъ себѣ онѣмъ житѣ въ сѣй спѣсѣбѣ, що сѣлъ на барывцѣ зъ динамитомъ, а льонтѣ водѣ неѣ запалавъ цигаромъ. Розумѣе сѣ, що по такомъ подвижѣ, полетѣвъ вразъ зѣ всѣмъ подѣ небеса...

— **Вже** конецъ року, часъ заплатити за „Свободу“.

— **Зъ** Stuartburn, Man., Канада, пише намъ п. Гр. Паскарикъ: Дня 5. новемб. внавъ тутъ такій снѣгъ, що фермеры саньми ѣздили и лежавъ 6—8 день. Теперь погода красна и машины молотятъ збѣже, але ночи вже холодны и ранками стрѣй морозы.

— **Нужда** починае заглядѣти до очей працуючого люду въ Нѣмеччинѣ. После обчисленъ „Deutsche Tageszeitung“, въ одномъ мѣстѣ Берлинѣ находятъ сѣ теперь безъ работы 80,000 робѣтниковъ. Коли оденъ пекаръ оголосивъ недавно, шо ему треба служащего, зголошено сѣ до него поверхъ 100 кандидатѣвъ, мѣжъ якими було колькохъ зъ университетскими студиями.

— **Вже** и угорска пляхѣта на взѣръ галицко-польскои чимъ разъ частѣйше бере сѣ до дефравдацій. Одевъ зъ такихъ избравъ выхъ Кечкеметій, урядникъ мѣского уряду подававшего въ Пенштѣ адефравдувавъ онѣмъ 590 тысячъ коронъ и поновъ свѣтами.

— **Вѣспа** лютее страшенно въ Востонѣ, Мас. Недужихъ е такъ богаго, шо всѣ мѣскій шпиталѣ череповненъ; лѣкарѣ не можуть имъ дати рады.

— **Братство** тверезости заложили Русины въ Олифангѣ, Па. минушѣмъ недѣлѣ. До сего часу вступило до братства 21 членѣвъ.

Не чѣе пѣного крѣи похвал. Все на свѣтѣ викликуе критику всѣякого рода, лишъ добра рѣчъ зыходить загальне признане всѣхъ поважныхъ людей не заслѣпенныхъ личною ненавистію. Голоси ненависти гублять сѣ вѣ потѣчѣ публичного осуду, котрый не дасть сѣ так легко ошукити и правда помимо злобныхъ нападѣвъ стѣе очевидною. Такъ мае сѣ рѣчъ зъ Амер. Еликсиромъ Гиркого Вина, котре черезъ много лѣт зѣстало випробоване, а теперъ признане якъ средство поседающе велику личную силу. Зъ многихъ свѣдоцѣвъ якѣ е у насъ подъ рукою друкуемо слѣдующе: „Я не е приятелемъ такъ званыхъ патентованыхъ лѣків и дакувати Богу ніколи не побрѣбувавъ ихъ. Однако я уживаю Тринера Амер. Еликсиръ Гиркого Вина, бо переконавъ сѣ, шо оно е дуже добродѣйне для мене. Я всегда зауважую его възмѣняющий и очищающий наслѣдокъ скѣлько разъ переставу его уживати лишъ на короткій час. А коли начну его зновъ уживати, сейчасъ чую сѣ відсѣвѣженіемъ, дѣстаю лише успособлене и охоту до праці. Від моѣхъ парохниѣ не чую про Тринера Амер. Еликсиръ Гиркого Вина нічого кромѣ хвалѣба та шо він вѣличивъ то одного то другого в задавляющий спѣсѣбъ зъ жолудковѣхъ слабостей, шо неразъ були дуже тяжкѣ и задавненѣ. Я зъ своего власного досвѣду поручаю сѣй знаменитый, дуже прѣемный и

смачный лѣкъ всѣмъ, шо мають докучливі и болючі слабости жолудка або печѣнок, а такожъ всѣмъ, шо змушенѣ вести житѣя не допускающе упражненя тіла а повне вичерпующей праці мѣзковоѣ. Справдѣ Тринера Американскій Еликсиръ Гиркого Вина е вѣдличнымъ лѣкомъ. Rev. Тома Вобаль, настоятель парохіи свѣ. Кирила и Методія въ Чикаго, Ил.“ Такъ рѣшущий высказъ духовного вѣтцѣа, шо всегда стикае сѣ зъ сотками родин мянучихъ до него до вѣри, певно больше вартѣ якъ всѣ инші. И вповнѣ правдивѣ сѣтъ слова духовного вѣтцѣа! Во Тринера Американскій Еликсиръ Гиркого Вина е идеальнымъ средствомъ на всѣ догливости жолудка, якъ несправности, диспепсѣи, затвержене, рѣвножъ на кручене сѣ головы, бжоване, печене коло сердца, нервовѣсть, безсоннѣсть и т. н. та на всѣ слабости печѣнки и почокъ, а поручають его першоряднѣ американскѣ и европѣйскѣ лѣкарѣ. Одноикомъ фабрикантомъ сего славного на весь свѣтъ Гиркого Вина е Joseph Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Можна дѣстати у всѣхъ аптекѣхъ, але не берѣ жадныхъ имѣтаций.

— **Хочетъ** дѣстати добру книжку за дармо? Читай те, шо надруковано на третей сторѣчѣ.

Еси жертвою пѣдвизокъ?

Наколи тѣхъ, хочу чтобы вы прѣйшли порадовѣти сѣ зѣ мною перше, нѣжъ ще больше грошей прѣйде сѣ намъ выдѣти на подѣваня и домашній лѣнѣ. Не буде насъ стоить аѣ цѣнта порадовѣти сѣ зѣ спеціалістомъ, котрый мае тысячъ знемоцѣныхъ людей вылѣчѣти.

Памѣятѣ! Се не робитъ ніякой рѣжѣнцѣ лѣнѣхъ бы вы средство не уживали, бо я вамъ покажу и доведу, шо не лишъ здѣлаю полку, але зовсѣмъ вылѣчу лѣнѣи мои.

Хемичѣско-Електричный Спосѣбѣ. Завѣсяю сѣ до тѣхъ мало зѣвѣстныхъ спеціалістѣвъ, котры рѣчатъ вылѣчѣти. Мой спѣсѣбъ вылѣченыхъ пересѣдѣетъ кождѣо неаудного, шо може мати до вѣре до мене. Мои лѣченѣе перевышнѣо всѣмъ средствамъ въ медицинѣ и въ гошѣи рѣлѣ за посядѣнны 50 лѣтъ.

Читаемый себѣ.

Вылѣченный рѣзникъ.

Поважавъ докторѣ O'Malley!

Повѣстѣе сполучуе мене, абы вамъ написати. Въ томъ мѣстѣ и много особѣ навѣнчѣныхъ тѣмъ самымъ чыномъ и я бувъ докѣпленъ, не маючи надѣвъ выгнѣти сѣ. Лѣтъ бытъ до насъ не згодошѣ сѣ о порадѣ и лѣченѣе, бувъ бытъ змушений зовсѣмъ герестати працювати. Я бувъ надѣждѣнъ, але теперь, завѣдѣи напоуму заноу, чую сѣ дѣсно вылѣченымъ. Працюю аповѣ и то тѣжно дѣлаю. Подѣзвѣни водѣнненѣе вѣе (не мае потреби носити ихъ). Почитую сѣ за щасливѣго, а вамъ за се до смерти буду дѣлячѣи. Вамъ водѣдѣний у Armour & Co., Wholesale Meat House, Wilkes-Barre, Pa.

Wm. PATTERSON.

Моиѣмъ лѣченемъ кождый мушѣи, женцина або дѣти могутъ бути вылѣченѣ водѣ надѣждѣнѣе, безъ стародавнѣи, грѣшномъ операціи; навѣтъ нѣхто нѣ е задерживъ водѣ праці.

Можу насъ представити многоиѣмъ особѣмъ, котры были мною вылѣченѣ, але котры не бажають себѣ, чтобы ихъ оголѣшувати.

Подѣзвѣки не вылѣчѣти

ПРОПУКЛИНУ.

0. **87** Кто небудъ скопѣе бачитъ сѣ во мною, нехай голосѣти сѣ на пошнѣе подѣвѣи адресѣ:

DR. P. ALEX. O'MALLEY
Офѣсъ въ Wilkes-Barre и Scranton, Pa.
Скрантонскій офѣсъ: Burr Building, 134 Washington ave. Вилкесбаррскій офѣсъ: 100 So. Washington st.

